

CSENDŐRSÉGI LAPOK

SZERKESZTI PINCZÉS ZOLTÁN SZÁZADOS

ELŐFIZETÉSI ÁRA: Egész évre 8 K, Fél-
évre 4 K, Negyedévre 2 K aranyértékben

Megjelenik
havonta kétszer

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL
Budapest, I., Országház-utca 30.

Halottak napjára.

Irta: TIHANYI FERENC százados.

Halottak napja a magunkbaszállás és az emlékezés napja.

Figyelmeztet arra, hogy az élet és annak minden java mulandó, mert előbb-utóbb eljön a halál s meg kell válnunk mindentől, amit valaha a magunkénak mondhattunk.

Emlékeztet szeretteinkre, kik szívünkhez nőttek s ma már porladnak és akiknek ha elmúlására gondolunk, fájdalmasan szorúl össze szívünk.

Emlékezzünk mi is e napon, mert nekünk is vannak kedves halottaink, akiket meggyászolni s akikről megemlékezni, nemcsak keresztényi eselekedet, de bajtársi kötelesség is.

Vannak bajtársaink, akik a közrend és béke oltalmában, a jogtalanság és bűn elleni küzdelemben, híven és vitézül harcoltak s elesetek a *becsület* és *kötelesség* mezején.

Vannak bajtársaink, akik mikor lángba borult a magyar föld s amikor az egész világ reánk tört, hogy letiporjon, elmentek a poklok-poklába, dacoltak ezer veszéllyel, szembenéztek a halállal és egy magasztos eszméért, a magyar haza fennmaradásáért elesetek a *dicsőség* mezején.

Vannak bajtársaink, akik amikor a forradalmak örültjei és gonosztevői gyalázatba döntöttek mindent, ami eddig szent volt, a nemzetköziség, a gonoszság és a terror uralmát hirdették, nem rettentek meg, nem alkudtak meg, de hitték és akarták az igazság és a nemzeti eszme feltámadását és mint vértanúk elesetek az *igazság* mezején.

Meghaltak egy zokszó nélkül.

Nem kérdezték, hogy miért vagy kiért kell meghalniok, mert érezték, hogy a jog, az igazság és a haza védelmében áldozni fel az életet, egész férfihöz, jó hazafihoz és talpig esendőrhöz illő eselekedet.

Míg éltek, mintaképei voltak a kiváló katonának s mikor meghalniok kellett, úgy haltak meg mint a legendás idők hősei, azzal a büszke öntudattal, hogy az ő vérük hullása is záloga lesz a magyar nemzet megújulásának.

A Kárpátok bércsei, a lengyel mezők, Doberdo sziklái, a vörös hóhérok bitófái hősellekű esendőrökről regélnek, kik ékes tanúságát adták az áldozatkészségnek s egy nagy, fenséges célért való meghalni tudásnak.

Szomjas a magyar föld. Ezer év óta vért iszik. Muhinak, Mohácsnak, a majtényi pástnak nagy temetője még nem volt elég, újabb hősök vére kellett, hogy megváltsa a magyar nemzetet s hogy a hősök véréből kisarjadjon a szabadság virága.

Ők ezt megértették s odadobták legdrágább kincsüket, az életüket, hogy összeförhessék a szolgaság és hitványság jármát, örök emléket állítva ezzel maguknak.

Gyűjtsuk meg szívünkben a kegyelet, a hála és szeretet mécsét s áldjuk meg esendes porait azoknak, kik életükkel adóztak a hazának s halálukkal tiszteletet és dicsőséget szereztek a esendőr névnek.

— „A holtak tanítják az élőket“.

Az ő hősi elmúlásukból tanuljunk mi is.

Tanuljuk meg, hogy miként kell hivatásunknak megfelelően élni, csak hazánk és embertársaink javát szolgálni.

Tanuljuk meg, hogy hogyan kell a hazát szeretni, hogyan kell érte dolgozni, küzdeni s ha kell meghalni.

Az ő életük és haláluk legyen előttünk ragyogó példája az önzetlenségnek és önfeláldozásnak, az elszántságnak és vitézségnek.

Az ő fakesztjeik sugározzák szívünkbe a lángoló hazaszeretetet és az ő sírjukból áradjon reánk az a hit, mely liisz egy jobb kor eljövételében, Magyarország feltámadásában.

Ha kegyelettel áldozunk emléküknök s példájukon okulva önzetlenül dolgozunk a haza üdvén, akkor méltókká leszünk hozzájuk, kik az esküvel fogadott hű kötelességteljesítés martirjaivá lettek.

Dicsőség nekik!

*Hiszek egy Istenben,
Hiszek egy hazában,
Hiszek egy isteni örök igazságban,
Hiszek Magyarország feltámadásában.*

Amen.

A helyi és személyi ismeretről.

Irtta: **STRIGONIUS.**

(Folytatás.)

A helyi ismeret megköveteli, hogy a csendőr tájékozva legyen arról, hogy örskörletében a gyümölcstermesztés kicsiben vagy nagyban üzetik-e, az utóbbi esetben leginkább milyen fajtájú gyümölcsök és az örskörlet mely részében kb. hány holdon termeltetnek, kb. mennyi az évi hozam, kb. mennyi (métermázs) szállítatik el és hová, körülbelül mennyi a lakosság így előállított jövedelme; figyelemmel kell kísérni a faiskolákat, hogy a lakosság főjövedelmi forrásának alapját képező események gonoszágából vagy pajkosságából meg ne rongáltassanak. Úgy a szőlő, mint a gyümölcstermelő vidékeken sok idegen, köztük gyanús, megbízhatatlan egyén szokott megfordulni, a csendőrnek tehát e helyeken e körülményre is fokozott gondot kell fordítania.

Mező lehet legelő vagy kaszáló (rét). A legelő nagyobb részét gyér vagy alacsony fűnövesű és nem kerül kaszálás alá, hanem a barmok legeltetésére szolgál, míg a kaszálón (rét) dúsabb fű terem és kaszálni szokták, a kaszált fűből aztán szárítás folytán előáll a széna.

Vannak vidékek, hol a mezők vannak túlsúlyban, mi megint az állattenyésztés felvirágzására vezet, pl. Csikmegye állattalommánya, hol igen nagy kiterjedésű és dús mezők (legelők, rétek) vannak, egymaga több volt a béke áldott éveiben, mint egész Nagy-Magyarországa.

A csendőrnek, mint mindenről jól tájékozott egyénnek, tudnia kell, hogy örskörletében a mezők kb. hány hold területet foglalnak le, kb. mennyi nevezetesen a legelő s mennyi a kaszáló, hol területnek el általában a legelők és kaszálók, a legeltetésre kiadott rendeletek betartatnak-e (legeltetési puszta), a különböző állatnemek, (ló, marha, juh és sertés) a nekik kiutalt területeken legeltetnek-e; az egyes területek legeltetésére közhírré tett tilalmak nem hágnak-e át; el vannak-e a legelők látva kutakkal, itatókkal, delelőkkel és védőhelyekkel; nines-e az állatok között valamely ragályos kór (lépfene, takonykór, üszök, mételv stb.), a legeltetés közös-e, ha igen, mily módokat mellett; általában minő állatfajok tenyésztetnek leginkább és melyik fajból számszerint kb. mennyi, az 1924. évi XII. t.-c. határozványainak szemmel tartása és betartása, továbbá az ily állatdús vidékeken különös, illetőleg fokozottabb kötelességeket ró a csendőrré.

Ha a csendőr mindezeket tudja, úgy már adva van a kötelesség is, mely a mezők (legelők és kaszálók) révén reá hárul.

Magyarország kimondottan földművelő állam, mert a lakosság legnagyobb része mezőgazdaságból, illetőleg nyerstermelésből él, azért hazánkban a földművelés igen fontos tényező.

Szántóföldek hazánk leghasznosabb területei képezik.

Magyarországon a földek művelésére a külterjes gazdasági ugarrendszer van elterjedve: *külterjes*: azaz kevés munkaerővel és kevés költéssel járó gazdálkodás; *a gazdasági ugarrendszer*: azaz a termőföldnek 3 vagy 4 egyenlő részre való felosztása, mi alapon e rendszert 3 vagy 4 forgásúnak nevezzük. A 3 forgásúnál az első évben az egyik forgásba őszi búzát vagy rozsot, a másodikba tavaszi búzát vetnek, míg a harmadik rész ugarnak marad, a 4 forgásúnál a beosztás hasonló, csak hogy a föld 4 részre osztatik, s a negyedik rész takarmánnyal vettetik be, ezek szerint az egész vetésciklus 3, illetőleg 4 évig tart.

A helyi viszonyokkal jól tájékozott csendőrnek az általános ismeretek szempontjából legalább megközelítőleg tudnia kell, hogy örskörletében általában összesen, de egyes községeknél, vagy tanyai örsökön nagyobb tanyánként is hány hold a szántóföld, milyen gabona és takarmányféle növények termeltetnek leginkább, körülbelül mennyi ezekből az évi hozam; milyen a minőségük; hol van a piacuk; kb. mennyi azokból a lakosság átlagos jövedelme, egyes nagyobb gazdaságok hány és milyen kategóriába sorolható alkalmazottat és eselédet tartanak, a földek művelésére kihasználtatnak-e és mennyiben a modernebb gazdasági eszközök, általában a lakosság gazdálkodása okszerű-e, megfelelő-e az a talaj az éghajlati viszonyoknak stb., stb.

ad 5. A forrásokból lesz a esermely, ezekből a patak, a patakok egyesüléséből a folyók, a folyókból a folyam.

Tavak: vagy természetes vagy mesterségesen gyűjtött állóvizek.

Gyógyfürdők: gyógyítási célból orvosilag is felszerelt helyek. Minden fürdőn szabályrendelet van érvényben, melynek betartására a fürdőbiztos (szolgabíró) felügyel. Ez szabályozza a lakbérleti viszonyokat, vendéglői árakat, a fürdés rendjét, a zenélést, a rendet és köztisztaságot, a fürdőárakat, gyógy- és zenedíjat. Hazánk a trianoni „béke” előtt igen gazdag volt gyógyfürdőkben; a megmaradt jelesebb fürdők: Balatonfüred, Parádszék, Hévíz, Siófok stb.

Tócsák: rendszerint állandó jellegű, aránylag mély vizek, beömlés vagy befolyás nélkül.

Mocsarak: nagyobb részét vízzel borított földfelületek, rendszerint mélyek, ritkán száradnak ki, felületükön nád, sás, kaka és zsombok található.

Ingoványok: (posványok) fekete, vörös vagy sötét barna színű földből, vízből, korhadó vagy élő növényekből áll.

Vizenyős talaj: soha vagy csak átmenetileg kiszáradó vizes talaj. Állapota az időszaktól, időjárástól, hóolvadáستól, szárazságtól függ.

Gátak: (töltések) a patakok és folyók kiöntésének meggátlására emelt, legalább 1 méter magaságú földépitmények, az ezekben épített keményfából vagy vasból készült, széles, négyszögletes felhúzóható és leereszthető, eszerint aztán vízduzzasztó vagy vízlevezető eszközök pedig a: *zsilipek*.

A csendőrnek tudnia kell, hogy örskörletében átfolyó patakok és folyók hol lépnek be az örskörletbe és hol hagyják azt el, azok csónakkal, tufa-

jokkal járhatók-e, esetleg mikor vagy mely vízszakasztól nem, vannak-e rajtuk és hol gázlok, hidak, bürük, kompok, milyen állapotban vannak azok, a folyók hajózhatók-e, miféle hidak és hol vezetnek át rajtuk, a tavak, a patakok, folyók és folyamok mely évszakban, mily mérvben szoktak kiáradni, minő különleges intézkedések és ténykedések hárulnak az esetben a csendőrré, a tavak ki szoktak-e és mi okból és mely évszakban száradni.

Miféle gyógyfürdők vannak az örskörletben (kénes, vasas, iszapos, szénsavas stb.), látogatottak-e azok, mely évszakban és milyen mérvben, külföldiek fel szokták-e azokat keresni, legkivált milyen nemzetiségűek, s milyen számban, tiltott helyek, játékbarlangok tartatnak-e és mely fürdőkben, szabályrendelettel minden fürdő el van látva stb.

Az örskörlet mely részében és milyen kiterjedésben vannak tócsák, mocsarak, ingoványok, vizenyős talajok, vannak-e azokon át valamelyes közlekedési vonalak, azok hol, hogyan, mi módon járhatók, ki szoktak-e azok hol, milyen terjedelemben és a közlekedésre milyen haszonnal száradni;

a gátak a víz szintjétől számítva milyen magasak, milyen anyagból épültek, milyen karban vannak, hol vannak azokon zsilipek;

miféle halak, hol, mely vizekben, milyen mennyiségben tenyésznek;

ki gyakorolja és mely vizekre a halászatot; miféle madarakból áll mindezen leírt vizek és vizes talajok állatvilága stb., stb.

Nem szorul kommentárra, hogy az itt felsorolt ismeretek birtokában a csendőr hivatásbeli látköre mennyire bővül s mily fontos ez ismeretek megszerzése a szolgálat ellátása, a bevezetett nyomozás lefolytatása s általában esetleges hivatalos kérdésekre a pontos, megbízható, szakszerű felvilágosítások adása szempontjából, mely utóbbira is a csendőr örskörletét illetőleg elsősorban hivatott és kötelezett.

ad 6. Ha a föld felülete 200 méternél magasabbra emelkedik, előáll a hegy. A hegyek közti szélesebb és laposabb mélyedést völgynek, ha az mély és meredek, szakadéknak nevezzük. Oly magas pontok, honnan a nagyobb terület belátható, kilátóknak hivatnak. Szálló és búvóhelyek oly egyedül álló, rejtett, félreeső, rendszerint nehezen megközelíthető tisztások, elhagyott esztinák, kalibák, melyek gyanús egyének, büntetettek pihenőjéül az üldözések alatt menhelyül szoktak szolgálni.

Hegyeiken ismerni kell a havasi legelőket, azokra felhajtott nyájak fajait, az állatok számát, a kalibákat, esztinákat, a pásztorokat név és jellem szerint, mert a csendőr a pásztorokban nem ritkán orgazdákat és a nyájak között rejtett idegen állatokat talál.

Érthető okokból ismerni kell az ál- és esempészutakat, azok hol torkolnak és merre ágaznak el, továbbá a lesállások legalkalmasabb pontjait. Általában az ad. 4. alatt tárgyalt ismeretek megszerzésére a csendőrnek az e pont alattiak tekintetében is törekednie kell.

ad 7. Korcsma: szeszes italokat mérő, meleg és hideg ételeket árusító helyiség. Hazánkban ilyen van a legtöbb.

Csapszék: általában korcsma, az italméréshez bekerített (söntés) hely. Berendezése hiányos, a vendégek az italokat és ételeket leginkább állva fogyasztják.

Lebuj: azonos a csapszékkel, csak még silányabb berendezéssel, szűk, sötét, menedékhelyszerű, nem ritkán a föld felszintje alatti helyiségek, melyek látogatói rendszerint a nép kétes elemeiből, söpredékekéből kerülnek ki.

Bordélyház (kéjház): kéjnököt tartó vállalat. Kéjnök az, ki a kéjtelgést, hatósági felügyelet és rendőrorvosi ellenőrzés mellett, pénzért keresetképen üzi.

Ide tartoznak még mindazon kéteshírű házak, melyekben tiltott szerencsejátékok, dugott bálók, erkölestelen üzelmek vagy büntetendő cselekmények szoktak elkövetettni. Ezek a helyiségek, különösen a csapszék, lebujok, kéjházak és kéteshírű házak a bűn melegágyai, ezek falai között teremnek a rend, az élet- és vagyonbiztonság, s így az azok felett örökös csendőr sokszor valóban nehezen leküzdhető ellenségei. Nem kívánatos elemeknek, gyanús személyeknek, idegeneknek, gonosztevőknek stb. szabad bejárást biztosító gyűlhelyei, ahol nem ritkán a bűnre szövetszönek, a törvényellenesen szerzett tárgyakon osztozkodnak, a lopott, rablott tárgyak árán dorbézolnak, kártyáznak vagy egyéb-ként kicsapongó, erkölestelen életet folytatnak.

A lebujok, csapszék és kétes hírű házak bérleti és tulajdonosai rendszerint orgazdák és a tervbe vett gaztettek kivételére nézve kezdeményezők vagy tanácsadók is, minélfogva úgy ezek, mint a náluk megforduló személyek a közbiztonságra kisebb-nagyobb mérvben veszélyesek.

Ezeket a helyiségeket és tulajdonosait tehát ismerni egy csendőrré nézve az első és legfontosabb kellék már azért is, mert ezen helyiségek átkutatásához a csendőrnek nem csak büntető és vétség előfordult esetén, de kihágás esetében is, bírói határozat nélkül, bármikor joga van. (II. Szolg. Ut. 120. §. d) pont) Az őrsön ezek és tulajdonosaik előjegyzése és jellemzése — éppen kiválóan veszélyes jellegüknel fogva — el is van rendelve.

ad 8. Nem szorul bővebb magyarázatra. Az itt felsorolt egyének személyiségével a személyi ismeret rovata alatt még bővebben fogok foglalkozni.

ad 9. a községeken kívül fekvő egyes lakóházakkal (tanyákkal) az ad. 2. alatt már részletesen foglalkoztam.

Malom: olyan ipartelep, amely a kenyérmagvakat nyers élelmi cikké (liszté) dolgozza fel. A hajtóerőhöz mérten vannak vízi-, szél-, gőz- és nyersolajmotoros malmok. A gépi berendezések tökéletessége folytán ma egy modern malom abszolút pormentes és minden részeiben ragyogó tisztaságú lehet.

Útszéli csárda: pusztai korcsma, utak mentén, állással. A magyar népnek útközben kedvelt pihenő és mulató helye.

Szénégető: erdőben létesített oly telep, amelyen a fa rakásokban a levegő hiányos hozzájárásával, száraz lepárlással szeszesítetik; a könnyű likaeszes faszen többek között a tisztátalan, rossz ízű és szagú folyadékok (víz) átszűrésére is szolgál.

Mészgető: rendszerint a hegyekben levő oly telep, hol a mészke kemencékben (akna vagy kör-

kemence) magas hőfoknál izzik, minek folytán előáll az égetett, ebből pedig vízzel leöntve, az oltott mész. Fontos tudni, hogy a méznek mint fertőtlenítő szernek víz- és szennyvíz tisztításában fontos szerepe van.

Téglágető: leginkább sárga agyagos területen épült telep, hol az előzetesen formába vert agyag körkemencékben addig égettetik, míg piros színű, kőkemény agyaggá nem válik. Ezt nevezzük *téglának*, minek az építkezéseknél jelentős szerepe van.

Kaliba (kunyhó): kis méretű, rendszerint kúp alakú földött helyiség, mely az embert a szél és idő viszontagságai ellen védi. Nálunk rendszeren gallyakból, nádból, szalmából, kukoricaszárból készülnek; ilyenek a halász-, pásztor- és csőszkunyhók.

Karám: fából vagy gazból készült kerítés, mely a legelésző állatok védelmére szolgál. A karámok egyik oldala gyakran féltetővel is el van látva, hogy az állatok az eső és vihar ellen is védelmet találjanak. A karámhoz hasonló a vesszőből font *cserevények* és a nádból készült *szárnyékok*.

Esztina (juhakol): sövényvel, deszkával körülkerített hely, melyek ugyanúgy épültek, mint a karámok, de kimondottan csak juhok részére.

A magánosan álló egyes lakházak (tanyák), malmok és útszéli csárdák megismerésének indokai az *ad 2.* és részben az *ad 7.* pontok alatt már tárgyalva vannak.

A kalibák, karámok és esztinák, továbbá az egyedülállóságot illetőleg ugyanezen kategóriába tartozó mész-, szén- és téglágető telepek és helyelközzel a vízi-, szél- és egyéb malmok is a rendes közlekedési útvonalaktól rendszerint távol esnek s éppen ezért az idegenek, foglalkozás nélküli s gyanús egyének, tolvajok, betörők, rablók, üldözött egyének, kőboreigányok stb. rejtekhelyei gyanánt igen alkalmasak.

(Folytatjuk.)

Hogyan különböztessük meg a tettést a bűnségtől?

Irta: Dr. KRANTZ DEZSŐ hadbírórnagy.

Ha valamely bűncselekmény elkövetésében többen vesznek részt, felmerülhet az a kérdés, vajjon a résztvevők közül kiket lehet tetteseknek és kiket segédeknek tekinteni?

Már most leszögezem, hogy erre a kérdésre — bár igen mélyreható s kiváló gyakorlati fontossággal bír — a büntető jogtudomány mai fejlettsége mellett sem volt képes minden kétséget kizáró, elvi biztossággal meghatározott, befejezett ísmérvet nyújtani. Már csak a viszonyok változatosságánál fogva, melyek közt a többek közreműködésével eszközölt bűncselekmény elkövetetik, sem koronázhatta a büntetőjogászok e részbeni törekvését általános siker.

A büntető jogtudomány elméleti művelői — miként az eddigi kísérletek mutatják — hol az alanyi, hol a tárgyi szempontokat, hol meg e kettőt együtt vették vizsgálódásaik alapjául és ezeknél a tettesi, illetőleg a segédi fogalom körét hol kiterjesztették, hol megszorították.

Az alanyi szemponton nyugvó teoria hívei azt

vallják, hogy a tettesi, illetőleg a segédi minőség eldöntésénél a cél, az érdek az elhatározó.

Eszerint tettesnek tekintendő, akinek érdekében vagy céljából követetik el a bűncselekmény és az illető is ennek megfelelően eszelekedik. Viszont bűnségéd az, aki másnak érdekében és céljára viszi végbe a tettet.

Csakugyan: az érdek- és cél-elmélet gyakran vág egybe a valósággal. Mégis a felvetett kérdés szempontjából se nem kizárólagos, se nem mindenkor találó ísmérv. Csak pl. a bérgyilkosság esetére gondoljunk. Az alanyi elmélet szerint a bérgyilkost, aki ő, nem lehetne tettesnek tekinteni, mert hiszen cselekvésében nem az ő érdekéről, nem az ő céljáról, hanem azéről van szó, aki a gyilkosság elkövetésére megfogadta.

De elképzelhetünk számtalan oly esetet, midőn valaki teljes érdektelenségéből eszelekedik, mégis őt kell tettesnek tekintenünk. De meg, ha a megkülönböztetésnél a cél és érdek fogalmára esik a lényeg, akkor a cél és az érdek nemes avagy nemtelen voltának elbírálásától sem lehetne eltekinteni. Már pedig hova jutna a büntetőjog, ha a kérdésben levő kategóriák meghatározásánál az ellenőrizhetetlen belső érzelmeket kellene alapul vennie?

A szubjektív nézet tehát helytelen. Helytelenségére az ellen-elméletet valló Gayer a következő példával világít reá: Az apa (családfő) hogy családjának téli tüzelőszükségletét fedezze, elhatározza, hogy legényfiával az uraság erdejébe megy fát lopni. Az apa őt áll, a fiu pedig fával megrakja a kocsit. Ha a cél szempontjából ítélnék meg kettőjük közreműködését, ugy kétségtelen, hogy az apa — bár csak őt állott volna — tettesnek tekintendő; ellenben a fiu — aki pedig az elkövetési cselekedetet egyedül vitte véghez — csak bűnségédnek minősítendő; hiszen a fa megszerzésénél nem az ő érdekéről, nem az ő céljáról van szó.

Nem oldja meg a kérdést az objektív elnevetés sem, mely a tettes és a segéd közötti különbséget a cselekvés minőségében véli feltalálni.

Eszerint tettes az, akinek tevékenysége a bűnös közreműködés középpontja, aki a főcselekményt viszi véghez. Segéd pedig, ki a mellékeselekményt hajtja végre. Az eredmény szempontjából tehát a tettes főoknak, a segéd mellékoknak tekintendő.

Ez szépen hangzik így az elméletben. Azonban a gyakorlatban azt, hogy valamely bűncselekménynél melyik cselekvés tekintessék főoknak s melyik mellékes oknak, a legtöbbször eldönteni sem lehet. Hiszen az eredmény szempontjából sokszor a csak mellékesnek látszó cselekmény is ép oly fontos okténevező, mint maga a főcselekmény.

Minden deliktum tényálladáki alkatelemének u. m. az alanyának, az eszköznek és a tárgynak egymással okozati összefüggésben kell lennie. A világrendszerben uralkodó kauzalitásnál fogva bármely, még oly alárendelt közreműködés is a beállott eredmény az okozat szempontjából előzmény vagyis: ok.

Ezt a büntetőjogra alkalmazva: aki pl. létrát hoz annak, aki valamely magtárba behatol és lop, a lopás büntetésében nem vett ugyan közvetlen részt, de a cselekményt biztosító egyik tényezőt, az eszközt mégis szolgáltatva, amiért Liszt és Burri nézete szerint ép úgy felelősségre vonandó, mintha a lopást maga követte volna el.

Ez a példa egyébként azt is mutatja, hogy sokszor mily nehéz megállapítani, hogy ki és mennyire, mily tényezőként foly be az eredmény létrehozására. Különbösen is az élet a bűnözés terén anynyi változatosságot nyújt, hogy az összes komplikációit előre figyelembe venni, kategorizálni lehetetlen.

Nem nyújt oly megbízható ísmérvet, amellyel a tettes a segédétől minden esetben, minden kétséget kizáró módon megkülönböztethető lenne Schnierer jeles büntetőjogásznak az ismertetett két elméleti felfogást kiegyenlíteni törekvő ama megállapítása sem, mely szerint tettes az, aki a bűncselekményt mint saját célját és érdekét akarja és ehhez képest eszelekedik is; viszont bűnségéd, ki a deliktumot másnak céljaként ismeri s annak megfelelőleg csak alárendeltebb, mellékes cselekményt viszi végbe.

Schnierer elméletének egyedüli gyakorlati előnye, hogy kétes esetekben az ítélobíró figyelemzetli, hogy úgy az alanyi, mint a tárgyi szempontokat ne tévesse szem elől. Minden előforduló esetet tehát külön-külön, a viszonyok és körülmények szerint kell elbírálni s az egyes bűncselekményekre nézve a büntetőtörvény különös részében előírt elkövetési, illetőleg segédi cselekedetet a fennfoglalt viszonyok szorgos figyelembe vétele mellett megállapítani.

Ilyenkor domborodik ki a büntető jogszolgáltatás első s egyik legfontosabb alappillérenek, az előkészítő eljárásnak, nevezetesen a körültekintéssel végzett nyomozásnak jelentősége. Mert ha már a nyomozás a többek szándékos közreműködésével elkövetett büntendő cselekményben részessé szerepét és akarati tevékenységét a tettesség illetőleg a részesség általános kriteriumainak figyelembe vételével minden egyesre nézve külön-külön kellőleg kidomborította, ezzel máris nagymértékben elősegítette a bíró feladatát, midőn a tevékenység szempontjából való megkülönböztetésnek már csak a részesség büntetési rendszerének a tettes súlyosabb illetőleg a segéd enyhébb büntetését kimondó szabályánál fogva is — nagyfontosságú kérdésében kell döntenie.

A csendőr magánélete.

Irta: MAJOR PÁL 3. oszt. tiszthelyettes.

A háború előtt egy kis erdélyi őrsön szolgáltam. Kicsi oláh falucska volt az őrsállomásunk, öt-százalig alig valamivel több lakossal. Igazi Istenhátagmegett, „fészek“ volt, vasút nélkül, intelligenciája: pap, tanító, jegyző, postamester. Ha néha néha egy-egy vizsgáló tanfelügyelő, postabiztos vagy más, hivatalos ember arra tévedt, solhasem mulasztotta el részvétét nyilvánítani irányunkban, akiket sorsunk arra kényszerített, hogy abban a „sárfészekben“ éljük le életünket.

Szolgálati időm legkellemesebb szakát ezen a kis őrsön töltöttem.

Rendszerint hárman voltunk az őrsparancsnokkal együtt; négyen csak ritkán és rövid ideig. Őrskörletünk elég nagy és nehéz volt. — az őrsállomáson kívül még hat községünk volt, egyik sárosabb, mint a másik — s a szolgálatból bizony bőven

kijutott, de a szolgálat minden nehézségeért bőven kárpótolt az a meleg, családias otthon, amelyet nekünk ez a kis őrs nyújtott. A szó szoros értelmében egy családot képeztünk, valamennyiünket az egymás iránti megbecsülés és szeretet, őrsparancsnokunkkal szemben pedig a legmélyebb tisztelet és vak engedelmség töltött el.

A „szórakozás“, amit az őrsállomáson taláhatunk, nagyon hamar kimerült. Nyáron egy kis esti beszélgetés a laktanya előtti padon, naponkénti fürdés a község melletti tóban, egy kis olvasgatás, egy kis munkálkodás a kertben; télen a kályha körüli kaszinó, még több olvasgatás, no meg aztán az úgynevezett „zene“, ami alatt az én cimbalmomnak egyesült erővel való nyaggatását értettük. Néha néha az őrsállomáson vagy valamelyik külközségben a hivatalbeli emberekkel, jegyzővel, bírónál, aztán tanítónál stb. egy-egy disznótör is adódott, amelyre valamelyikünk rendszeren hivatalos volt, évente egyszer pedig mi adtunk egy szerény vacsorát viszonzásképen. Ez volt az egész „szórakozásunk“ három és fél éven át, két dolog azonban mégis ismeretlen volt előttünk: az unalom és a koresma.

Mindez most úgy jutott eszembe, hogy a multkor egy bajtársammal találkoztam egy vasútállomáson, akit eddigi városi beosztásából egy meglehetősen félreeső őrsre helyeztek át. Bajtársam, — egyébként ügyes, jó csendőr — panaszkodott, hogy mennyire kellemetlenül érintette őt az át-helyezés, különösen pedig azt fájalta, hogy olyan félreeső helyre helyezték át, ahol városi beosztása után bizonyára a szórakozás hiányát fogja legjobban megérezni.

Nem feleltem semmit. De eszembe jutott az én kis erdélyi őrsöm az ő primitív kis „szórakozásai-
val“ és eszembe jutott az is, hogy talán nem volna egészen haszontalan dolog erről a kérdéstről lapunkban egyet-mást megírni.

Minket, csendőröket, vagy legalábbis a legtöb-
bet közülünk, hivatásunk a faluhoz köt, nekünk azt kell szerelnünk, megbecsülnünk, mert hiszen szülő-
anyánk is a falu.

De a falunak is szeretnie és becsülnie kell minket, ezt pedig ki kell érdemelni.

A szolgálatban álló csendőrnek úgyszólván minden lépését a törvény és a szabályzat irányítja. Magasztos hivatása, a törvény, amelyet képvisel, jogai, amelyek sérthetetlennek teszik, tekintélyt adnak és tiszteletet szereznek neki. De a magánéletben semmiféle törvény vagy szabályzat nem képes tiszteletet és megbecsülést szerezni annak a csendőrnek, aki azt maga ki nem érdemli. Városokban, az emberek tömegében az egyes ember magánélete jobban elvész a nyilvánosság előtt, mert az emberek nem érnek reá egymással törődni és felfogásukban is liberálisak: falun az ember magánélete egy, felfogásaiban nagyon is konzervatív és ítéletében szigorú nyilvánosság állandó és éber ellenőrzése mellett folyik le.

Falun a csendőrt mindenki szemmel tartja: semmit sem csinálhat, egy lépést nem tehet anélkül, hogy „az egész falu“ azonnal meg ne tudja, ha pedig megbotlik, elnézésre semmiképen sem számíthat, mert: „ha csendőr, hát legyen csendőr“. Ha a falu népe a jegyzőjét vagy a papját fényes nappal az utcán részegen tántorogni látna, bizonyára senki

sem akadna, aki őt menteni próbálná, de meg vagyok győződve róla, hogy a részeg esendőrrel szemben sem volnának semmivel sem elnézőbbek.

„A esendőr szolgálaton kívüli magatartása, valamint magánélete is mindig kifogástalan legyen“ — mondja a Szolgálati Utasítás tervezete — „hogy az mindenkinek követendő példa gyanánt szolgálhasson, mert csak így lesz képes azt az erkölcsi fölényt megszerezni, amelyre mindig elengedhetetlen szüksége van és amelyet tőle mindenki meg is követel. Sohase feledje azt, hogy a esendőrt — épen hivatásának követelményei folytán — mindenki szemmel tartja és hogy esetleges helytelen magatartásával nemcsak saját magának, hanem a testület összességének is árt, mert a testületet mindig egyes tagjainak magatartása szerint ítéli meg“.

Hát ez bizony szóról-szóra így van! A esendőrnek nagyon vigyázni kell magára, nemcsak ott, ahol személyesen ismerik, hanem ott is, ahol nem ismerik, ahol csak „egy“ esendőrt látnak benne, mert aki a testületet közelebbről nem ismeri, az csakis az egyes esendőrök magatartása után ítélve alkot magának róla véleményét.

A nős esendőr szabadidejét családjá lefoglalja, a nőtlenségre szabadidejével belátása szerint rendelkezik. Hogy miként rendelkezék, arra nézve fiatal bajtársaimnak csak egy tanácsot adhatok: minél kevesebb időt töltsenek az őrsön kívül. A esendőrt szolgálata annyira igénybe veszi, hogy örülnie kell, ha szabadidejét pihenésre fordíthatja. Aztán ezzel úgy van az ember, hogy az az életmód fetszik meg neki legjobban, amilyenre reá szokik. Szellemi szegénységet árul el az, aki önmagát nem tudja szórakoztatni és akit másnak kell szórakoztatnia, hogy ne unatkozzék. Különben van szórakozás az őrsön is elég!

Az egyik legnemesebb, de egyúttal leghasznosabb szórakozás az olvasás. Jó szépirodalmi művek — de nem ponyvaregények — olvasgatása érdekessége mellett az embert a szép iránt fogékonytá teszi, lelkét csiszolja, stílusérzékét fokozza, szókinészt növeli: az ember a szórakozás mellett észre sem veszi az önképzést. Aki reá szokik az olvasásra, annak az épen olyan szenvedélyévé válik, mint teszem a dohányzás, csak több haszonnal jár.

A háború előtti őrskönyvtárak legnagyobb része — sajnos — veszendőbe ment és a mai viszonyok között talán még gondolni sem lehet arra, hogy azokat pótolni lehessen. Ha lehetne, úgy jó volna azokat pótolni, de úgy, hogy minden őrsön lehetőleg más könyvek legyenek, amelyeket az őrsök egymás között időnkint kicserélnének, mert a régi őrskönyvtárak értékét nagyon lerontotta, hogy minden őrsön ugyanazok a könyvek voltak meg s ha az ember azokat egyszer elolvasta, új olvasnivalót többé egy őrsön sem talált.

Ma Csonkamagyarországnak majdnem minden városában van kisebb-nagyobb kölcsönkönyvtár, amelyek aránylag olcsó pénzért állandó olvasnivalóval szolgálnak. Azt hiszem, nagyon sok őrs hasznát vehetné ezeknek a kölcsönkönyvtáraknak, ha az őrs tagjai összeállnának, a kölcsönzési díjat összeadnák és a könyveket alkalmilag cserélnék.

Egy másik, nem kevésbé szép és nemes szórakozás a zene. Az ember még a tanulásban is örömet lel s ha már megfelelő haladást tanúsít, nemcsak

maga szórakozik, hanem bajtársait is szórakoztatja. Hegedű, tárogató, fuvola, citera stb. magánúton is aránylag könnyen elsajátítható hangszerek s ha az ember nem is viszi művészi tökélyre velük, mint dilettáns még nagyon jól megállhatja a helyét. A háború előtt nem volt őrs, amelyen valamiféle hangszere nem lett volna. Bizonyos, hogy ezek a hangszerek nagyon sok embert reászoktattak az otthonülésre és elvonták a korezmától.

Társasjátékot az őrsökön átlag nagyon keveset lehet látni, pedig pl. a sakk, domino stb. a hosszú téli estéken nagyon alkalmas unaloműző.

Egyszóval: aki akar, az talál magának otthon is szórakozást eleget s nem szorul reá a esendőr legveszedelmesebb ellenségére: a korezmára.

A „társaságot“ kereső fiatal esendőr azt rendszerint a korezmában keresi és találja meg. Már persze, azt a társaságot, amit ott találni lehet. Ennek folytatása azután az ital, az italnak a folytatását és a végét pedig már ismerjük. Szerencsétlenül járt számos bajtársunk esete — sajnos — elég intő példát szolgáltat. A korezmázó esendőr „kedves“ lehet esetleg három-négy iszákos asztaltársa szemében, de az általános tiszteletről és megbecsülésről le kell mondania.

Nem akarom elvitatni azt, hogy a esendőrnek néha társaságra is szüksége van, sőt: bizonyos mértékig szükségesnek is tartom, hogy a esendőr tisztességes polgári társaságban megforduljon, mert a kellő fellépést és modort — amire szintén szüksége van — csakis így tudja elsajátítani. De társaságának megválogatásában legyen nagyon óvatos, ismeretséget ne tegye túlságosan kiterjedté s mindenestre kérje ki őrsparancsnoka tanácsát, ha valakivel szemben aggályai vannak.

Jórészt a esendőrön mulik az, hogy őt a község intelligenciája maga közé befogadja-e vagy sem. Csak azt kell megjegyezni, hogy a magasabb intelligenciával bíró egyénekkel való kellemes érintkezésnek elengedhetetlen kelléke a szerénység, amelyről soha egy pillanatra sem szabad megfedekezni. A tolakodásnak és az önmagunk túlbecsülésének még a látszata is könnyen ellenszenvessé, sőt neveltségessé tehet. Ott, ahol gazdakör, olvasókör stb. van, a esendőr helyesen teszi, ha — az előjáró parancsnokság előzetes engedélyével — belép, mert azok különösen a hosszú téli estéken olcsó és hasznos szórakozást nyújtanak, kaszinókba a esendőr csak akkor kérje a felvételét, ha erre felszólítják.

„Barátokra“ a esendőrnek szüksége ninesen, érje be bajtársai barátságával, mert egy jó bajtársnál jobb barátot ugysem talál. Ehhez persze az szükséges, hogy az idősebb esendőrök fiatalabb bajtársaikat barátságukba fogadják és pártfogásukba vegyék, nehogy túlságosan tartózkodásuk a fiatal esendőrben a magárahagyatottság érzetét keltse.

A esendőr egész magánéletét, egész lényét, gondolkodását és minden cselekedetét nem csak szolgálatban, de a magánéletben is a legnagyobb komolyság hassa át: ez a legnagyobb biztosítéka annak, hogy sohasem követ el helytelenséget. Ezt különösen fiatal bajtársaim figyelmébe ajánlom. Komolytalan, gyermekes gondolkodás, éretlen tréfák és „kamasztiklik“ a esendőr egyenruhával össze nem férnek, ezt az egyenruhát pedig minden-

kinek — legyen bár oly fiatal is — meg kell becsülnie.

A esendőr ne legyen piperkőc, de adjon sokat a kifogástalan, tiszta öltözködésre. Szolgálatban gyakran megesik, hogy a esendőrnek sárosan kell portyáznia, de szolgálaton kívül már mindig megvan a módja arra, hogy magát rendbeszedje, mielőtt az utcára kimegy. Az ember nem is gondolná, hogy az öltözködésnek és a külső megjelenésnek milyen nagy befolyása van az embereknek rólunk alkotott véleményére.

A takarékoság fontosságát nem bírom eléggé hangsúlyozni. Igaz, hogy ma az ember nem gondolhat arra, hogy illetményeinek egy részét megtakarítsa, de én mégis és a mai viszonyok között is azt ajánlom a fiatal bajtársaknak, tegyenek takaréka havonta egy bármily csekély összeget, csak azért, hogy a takarékoságra reászokjanak. Lehet ez az összeg egy-, két-, öt-, tízezer korona, mindegy, hogy mennyi. Biztosítom minden nőtlenséget, hogy aki a szeszest italtól tartózkodik és aki korezmába nem jár, az még a mai viszonyok között is képes lesz illetményeiből valamit megtakarítani. Az adósságtól a esendőr nagyon óvakodjék, részletre ne vásároljon, mert drága pénzért silány árut kap, az eladósodás pedig az első részletre vásárlással kezdődik.

Igazi tekintéltye csak anyagilag független embernek lehet. A főnök-fának adós esendőr kénytelen magát lépten-nyomon megalázni, lekötöztettségévé válik mindenkinek és az adósságból aztán ninesen többé menekvés.

Kérdés tárgyát képezheti, hogy vajjon helyénvaló-e az, hogy polgári egyének, a esendőrök ismerősei stb. a laktanyába bejárjanak. Én a magam részéről ezt semmi esetre sem tartom helyénvalónak, egyrészt, mert a jelenlévő idegen egyének a bajtársakat zavarják vagy feszélyezik, másrészt, mert a túlsűrű látogatás vendégeskedést és a lakossággal túl bizalmas érintkezést vonna maga után, ami nem nagyon kívánatos. Egyszer-máskor — különösen télen — előfordul, hogy a jegyző, bíró, pap, tanító stb. átnéznek az őrsre egy kis esti beszélgetésre: nagyon természetes, hogy ez ellen kifogása senkinek sem lehet, itt inkább a fiatal esendőrök fiatal barátaira gondoltam, akiket — az igazat megvallva — a laktanyában nem látok szívesen.

Mi minden évben egyszer, decemberben a dísznői alkalmával a laktanyában — a szakaszparancsnok úr engedélyével — egy szerény dísznőtört adtunk, amelyre meghívtuk mindazokat, akiknek azzal tartoztunk. Persze, nem dárídót esantunk, nem ettük meg a fél sertést, nem folyt a bor, de nem is kívánta tőlünk senki, hogy reprezentáljunk és mi sem akartunk túltenni senkin. Megjegyzem, hogy a vendégeskedések elől, — ha lehet — jó kitérni, mert azok rendszeren el szoktak fajulni és az embert nagyon könnyen reászoktatják az ivásra.

A nős esendőrt családjá lefoglalja s magánélete családjá körében folyik le. Mégis nem tartom fölöslegesnek reájuk vonatkozólag is egyet-mást elmondani.

Sok esendőrnek megvan az az eléggé el nem ítéhető rossz szokása, hogy nejét minden szolgálati dologba beleavatja, ami azután maga után vonja

azt, hogy az asszonyok minden szolgálati dologba, sőt még az egyes esendőrök ügyeibe is beleszóljanak, a szolgálati ügyeket egymás között letárgyalják, amiből azután számos kellemetlen pletyka és félreértés keletkezik.

Kellemetlen és a legénységre terhes dolog az is, ha a laktanyában lakó nők családtagjai, különösen azonban a gyerekek egész nap az őrsirodában és a legénységi szobákban tartózkodnak. Én ezt kereken betiltanám, ha akadna olyan nős bajtárs, aki annak helytelenségét maga be nem látja.

A nős esendőrnek különösen vigyázni kell arra, hogy szolgálatát és magánéletét élesen elválassza egymástól. A magánéletben előforduló apróbb kellemetlenségeket, összetűzéseket, asszonyi „összeveszés“-eket sohasem szabad szolgálati ténykedéssel, feljelentéssel stb. megbosszulni, mert az először is igazságtalan és tiltott dolog, másodszor pedig, mert az ilyen bosszunak rendszeren rossz vége szokott lenni.

Nagyon kívánatos, hogy az egy állomáson levő nős és nőtlenségek egymásközt neleg, bajtársi és baráti érintkezést tartssanak fenn. Ha az őrsre egy új nőtlenségek kerül, tartsa kötelességének egy másik nőtlenségek bajtársa kíséretében a nős esendőr pedig nejevel együtt nős bajtársait látogassa meg. A kölcsönös érintkezést állandóan fenn kell tartani, csak vendégeskedni és vacsorákat adni nem kell, mert annak igazán semmi értelme ninesen, de pénzünk sinesen reá.

Szerénység, takarékoság és okos beosztás legyen irányadó minden vonalon: a háztartásban, étkezésben, öltözködésben és a társadalmi érintkezésben is.

A esendőrök magánéletének irányításában a legfontosabb szerepe az őrsparancsnoknak van. Nem mondom én azt, hogy az őrsparancsnoknak mindig a esendőr mellett kell lennie és azt még magánéleteiben is állandóan vezetnie és irányítania kell, mert ez a esendőrt önállótlanná és gyámokdásra váróvá tenné. De igenis, az őrsparancsnoknak kötelessége minden egyes alárendeltjének magánéletét állandóan figyelemmel kísérni s az esetleg észlelt helytelenségeket azonnal beszüntetni. Fiatal esendőröknél különösen azt kell ellenőrizni, hogy hova, milyen társaságba járnak, kikkel barátkoznak stb., mert minden rossznak kútforrása a rossz társaság.

Ezeket akartam a esendőr magánéletéről egyúttal elmondani. Tudom, hogy a tárgyat korántsem merítettem ki, de nem is volt céloom cikket írni, csak épen a gondolataimat akartam papírra vetni, úgy, ahogy azok eszembe jutottak.

Csendőrségi Internátus.

Irta: HAVRANEK JÁNOS őrnagy.

Azt hi-zem, vagy legalább is szeretném hinni, hogy közleményem címszavain meg fog akadni úgy az öreg, mint fiatal esendőr szemé egyaránt!

A fiatalabbak azt kérdezhetik: „Mi ez? Egy létező, vagy még ezután létesítendő intézmény? Mi a célja? Kinek az eszméje? Hol van? Szükséges-e, ha igen, és nines, akkor miért nines? stb. biztosan

több hasonló kérdés is fog az illetők előtt fölvetődni.

Az „öregek“ tudják, hogy nem új dolog, csak sok újabb és nagyobb bajunk közepette valahogyan nem jutottunk még ahhoz, hogy az annak idején lelkes bajtársaink által elültetett nemes palántát gondozgattuk volna.

Részemről már annak idején is barátja voltam az eszmének, de a legutóbbi évek megpróbáltatásainak hatása alatt mindinkább kialakult bennem az a tudat, hogy e nemes gondolatot okvetlenül életre kell kelteni.

Miről is van tehát szó? Nem egyébről, mint hogy a szétszórt elhelyezési és nehéz megélhetési körülmények által a gyermeknevelés terén sujtott családos csendőregyének közös erővel segítségünk.

Lapunk 1909. évi 31. számában találtam első írott nyomát az intézmény tervezésének. Az 1910. évi 30. számában lapunk szerkesztő-bizottsága is megállapítja, hogy: „Az eszme futótűzként terjedt el s az ország minden részéből tömegesen érkeztek levelek a szerkesztőséghez melyek azt kitartásra buzdították és lázas izgalommal várták az intézmény életbehozását.“

Szó volt akkor egy más jóléti intézményről, az úgynevezett „nyugdíjpótló-intézet“-ről is. Ez azonban éppen úgy abban maradt, mint internátusunk ügye.

Ezen cikkeken kívül lapunk még az 1910. évi 32., 33. és 38. számában foglalkozik az eszmével. Majd 1916. évig bezárólag összesen 125 esetben közli az internátusra befolyó különböző adományokat, melyek tudtommal összesen 40.000 koronára növekedtek fel, de ez az összeg a háború után, mint sok más hasonló alap, elértéktelenedett.

Megállapítható ezen cikkekből az is, hogy az ügy barátai átlag csak abban voltak egy véleményen: 1. hogy az intézményt meg kell csinálnunk; 2. hogy annak célja a) szülőtlenség, b) atyátlan csendőr árvafiúk, c) altisztek és tisztok fiúgyermekének elhelyezése, végül 3. hogy a megvalósítás első lépéseit saját erőnkkel kell megtennünk.

Azt hiszem, hogy ezen elveket a változott viszonyok dacára ma is elfogadhatjuk.

Ha valaha nehéz volt a szülőtlenség, vagyontalan szülők, özvegyek és neveletlen gyermekek helyzete, most még inkább az. Szegény hazánk megtépttségének súlya mindnyájunkra egyformán nehezedik.

Az sem változott meg, hogy félreeső faluban, egyébként jól elhelyezett és előjárói megelégedésére szolgáló családos csendőregyén kénytelen csak azért elhelyezést kérni, hogy gyermekei nevelését elősegítse, illetve hogy nagy átlagban legalább négy középiskolai képzettséget nyújthasson fiának.

És mindez csak azért, mert legénységünk túlnyomó részének nincs magánvagyon, hogy gyermeküket házon kívül neveltetni képes lenne; javadalmazásból pedig ez nem telik. Ma is meg lehet állapítani, hogy az internátusi alap létesítése általános megnyugvást keltene, sőt tekintve, hogy azóta a nők arányszáma is tetemesen nőtt, most még inkább, mint régebben.

Anélkül, hogy most e tekintetben további részletező-be becsátkoznánk, azt hiszem, hogy a meg kell csinálnunk elvével ma is minden csendőr egyetért! Ugyanígy azzal is, hogy ezt tovább nem halogat-

hatjuk, mert bár igaz, hogy most anyagi szempontból sokkal gyengébben állunk, mint a háború előtt, de éppen életkörülményeink súlyosbodása szorít arra bennünket, hogy jobban összefogjunk és a nemes cél érdekében legalább aránylag a lehető legtöbbet áldozzunk.

Ha azt akarja valamelyik csendőr látni, hogy a régiak hogyan lelkesedtek ezen eszméért, olvassa el lapunknak 1910. évi 32. számában Rosenthal Ignác járás-örmester cikkét! Minden szava közel áll a csendőr szívéhez és amiket akkor állított a cikkíró, nagyjában ma is fennállanak.

Az intézmény régebbi kitűzött célját és rendeltetését illetően, azt hiszem, kis változtatással ma is elfogadhatjuk.

Ez pedig lenne: a) szülőtlenség, b) atyátlan csendőr árvafiúk, c) altisztek és tisztok gyermekei középiskolai oktatásának elősegítése.

A cél tehát csak annyiban változna, amennyiben egyelőre, azaz anyagi erőink gyarapodásáig az elhelyezés nem okvetlenül lenne keresztülviendő. Értsem ez alatt azt, hogy addig, míg egy önálló intézet felépítéséhez vagy épület vásárlásához, annak oktató és egyéb személyzettel, berendezéssel stb. való ellátásához szükséges anyagiak nem állanak rendelkezésre, a gyermekek továbbképzését a már meglévő más internátusokban az alap terhére biztosítandó kedvezményes helyeken kellene lehetővé tenni.

Második módoszat és még könnyebb lenne azon eljárás, hogy az apák egyelőre csak bizonyos pénzbeli támogatást kapnának az alapból. Ez esetben a gyermek elhelyezése egyelőre teljesen az apja gondja lenne.

Mindkét esetben a tisztai előjárók kötelessége lenne a körletükben lévő internátusok és hasonló intézmények vezetőinél mennél több kedvezményes helyet biztosítani a testületbeli családok gyermekei részére.

Elyként vélem felállítandónak: 1. hogy elsősorban és főleg a fiúgyermek tarthatnak igényt a kedvezményre; 2. a vagyontalan több gyermekes szülők és vagyontalan árvák előnyben részesítendők; 3. a kedvezmény, illetve segély odaítélésénél elsősorban a gyermek szorgalma legyen a mérvadó, illetve az, hogy pl. az apa érdemeivel vagy érdemtelenül szemben a gyermek érdemes és alkalmas, illetve érdemtelen vagy alkalmatlan volta legyen a döntő; 4. az ellátás, illetve segélyezés időtartama elvileg a középiskola 1—4 osztályáig terjedjen, tovább csak egy bizonyos kis százalékban és csak kivételesen.

Ezek után áttérek a megvalósítás első lépéseinek ismertetésére.

Lapunk előbb megjelölt cikkeinek írói nagy általánosságban célravezető eszközként a pénzügyi gyűjtését jelölik meg mint olyant, mely elvárás az eszme megvalósításához szükséges tőke előteremtésére egyedül alkalmas.

Azt leszegedhetjük, hogy az államkincstárma ma még kevésbé számíthatunk, mint azelőtt. Oka ennek mindnyájunk előtt ismeretes. Nincs tehát más mód, mint, amit a régi magyar közmondás mond: „Segíts magadon, Isten is megsegít.“ Ez pedig azt jelenti, hogy a rendszeres pénzbeli hozzájárulást testületünkön belül kell biztosítanunk.

El lehetünk készülve reá, hogy erre felhangzik

a kétkedők és kishitűek szava és kórusban kiáltják: „az lehetetlen“, — „erre képtelenek vagyunk“.

Ne hagyjuk magunkat ezekről megtéveszteni, de számoljunk azzal is, hogy lesznek olyanok is, kik az ügy érdekében kifejtendő minden lépésünket egyéni érvenyesülési vagynak, törtetésnek és alhumanitásnak fogják betudni.

De félre a kishitűséggel, saját erőink lekicsinylésével és a széthúzással, alljon a sarkára az ügynek minden barátja, agitáljon és cselekedjen! Egyelőre nem kell egyéb, mint lapunkban napirenden tartani ezen kérdést, hozzászólani, eszmét cserélni és az anyagi áldozatok terén jó példával előjárni.

Hogy ez nem lesz hatastalan és hogy az eszme mielőbb testet fog ölteni, ez leghatározottabb meggyőződés. Részletkérdések most még nem nagyon fontosak.

Ha nem tudunk egyszerre országos mozgalmat indítani, akkor cselekedjünk ezt megyénként! Ha csak egyezer korona lesz is megyénként az első alapköve magasztos ügyünk építményének, az sem haj! Járljanak jó példával elől a nők és öregek! Létesüljön egyelőre megyénként egy-egy külön alap, nyújtsanak az külön-külön kisebb segélyeket az erre szoruló érdemeseknek, egyelőre persze csak annyit, amennyi az alap gyarapodását nem veszélyezteti.

Végső buzdításként közlöm azt is, hogy a Tolna vármegyei csendőrparancsnokságnál ma már harminc millió korona az internátusi alap, ez havonként átlag egy millió koronával növekedik, ugyanitt 3 folyamodó közül két csendőrlegénységi egyén, mint apa kapott az alapból a folyó tanévre 100—100 aranykorona tanulmányi segélyt és mindkettőnek egy-egy fia a megyében levő polgári internátusban nyert jó elhelyezést.

Hozzá tartozik a tényálláshoz még az is, hogy ezen megyében tisztok és legénység, — nők és nőtlenek egyaránt — megértve az eszme magasztos voltát, fejenként és havonként tíz aranyfillért áldoznak önként felajánlásuk alapján az internátusi alap gyarapítására.

Az alap eredete egy csendőr altiszti táncestély tisztja jövedelme, illetve annak egy része. Ilyen estély folyó évben is meg lesz ismételve és gondoskodás történt arról is, hogy a meglévő tőke a keresztény szellemnek és célnak megfelelően legalalmasabb módon gyümölcsözőtessék.

„Fel tehát a nemes munkára és versenyre!“

Még egy levél.

Írta: SZABÓ JENŐ százados.

Az új Szolgálati Utasítás tervezete azt mondja, hogy: „A csendőr az államhatalom és a törvény képviselője, az állami rend és belső béke támasza, az ország közbiztonságának és nyugalmanak őre, az állam és a nemzet bizalmának letéteményese. A csendőr legyen büszke magasztos hivatására: azt életcélnak, kitüntetésnek és ne csupán kenyérekérésnek tekintse. Legyen büszke arra, hogy olyan testületnek tagja, amely csak erkölcsileg megrálgatottakat fogad a kebelébe s amely mindenki által megkülönböztetett tiszteletben és megbecsülésben részesül. Szeresse hivatását és testületét, melynek

életét szentelte: minden szavának és tettének célja az legyen, hogy esküvel fogadott kötelességének híven, becsülettel és vitélkül megfelelve, a csendőrség jó hírét és tekintélyét gyarapítsa és hogy úgy saját magának, mint a testület összességének is, mindig becsületet szerezzen.“

Szép, magasztos, igaz szavak — írjuk elgondolásában bizonyára egy magasabb csendőr-ideál lebegett, amelynek a jelen és jövő csendőreit látni szeretné s amelynek megközelítésére mindannyiunknak törekednünk kell.

Az Utasítás nem követel lehetetlent, csak egész embereket! Ilyenek sokan akadtak a multban is s nincs okunk feltételezni, hogy a jelen idő sivar-sága megfosztja a testületet azokról az erkölcsi erőktől, melyeknek eredőjeként kialakul a jelen s meg fog jelenni a jövőnek az a csendőr-ideálja, amelyet az Utasítás követelményként felállít.

A kor, melyben élünk, meglepetéseket rejteget méhében. E meglepetésekkel szemben egyedüli vert a tradíciókban gyökeredző önzetlen hazaszeretet, mely minden egyéni érdeken felül emelkedve — csak a haza javát tartja szem előtt.

Ez az a szövetség, amelynek lángjánál a mai sivar éjszakában is botlás nélkül érünk a célhoz: — Nagymagyarországhoz.

Nemrégiben két levelet tettem közzé, bizonyítására annak, amint akkor írtam, hogy a vér nem válhatik vízzé s hogy a hosszú küzdelmes évek céltudatos munkájában megédzett lelkek a szokatlan viharokban sem roppannak össze. E két levél olvasásánál néhányan felkapták a fejüket. Sokan könnyes szemmel olvasták, akadt olyan is, aki azt hitte, hogy az író a valóságban is szépítő munkát végzett. Volt talán, aki esendes hitelenséggel rázta a fejét. Igazuk lehet, hisz a forradalmak annyi ideált elsöpörtek, annyi álmod megfojtottak, hogy nem esoda, ha megingott az egyéni kiválóságba vetett hit s szinte szabálynak tekintjük, hogy az egyének meg kell semmisülnie, el kell tűnnie a forradalom chaosában.

Ezt a megingott hitet akarom újra megerősíteni. Erre szolgáljon az alább szösz szerint közölt levél, amelyet 1918. év decemberében Szikszai János 2. o. örmester, dobrii őrsparancsnok írt válaszként arra a felhívásra, amelyet az őszirózsás forradalom torzszülötte, a „Magyar Csendőrök Országos Egyesülete“ intézett a csendőr legénységhez, hogy — megtagadva multját — forradalmi alapon szervezkedjék. Íme a levél:

„A m. kir. csendőr szárnyparancsnokságnak Zalaegerszeg. Németh István örmesternek. Igen tisztelt bajtárs! A szervezkedésre vonatkozó felhívást megkaptuk, hogy ily későn válaszolunk reá, annak oka a főbb napig tartó szolgálat. A tagsági díjat mi is elküldöttük még mielőtt a felhívást láttuk volna, mivel mi egy jótékonyági egyesület létesítését gondoltuk. Azonban a felhívásban jelzett alapon nem óhajtunk a Magyar Csendőrök Országos Egyesületébe belépni, mert annak szellemét nem tudjuk összeegyeztetni sem a Szolgálati Szabályzattal, sem pedig a napokban kiadott „Kialtvány a csendőrséghez“ című hadügyminis-teri rendelettel, mivel az mindkettő az előjáró parancsainak feltétlen teljesítését követeli, amiből önként következik, hogy előjáróink minden intéz-

kedését nyugodt lélekkel és teljes bizalommal kell fogadni és mi ezt is tartjuk helyesnek és jónak.

A felhívásban szó van a velünk elkövetett igazságtalanságokról. Mi azt hisszük, hogy az meg fog maradni a szervezkedés után is, mert ez emberi gyarlóság. A mi szerény véleményünk szerint, hogy ha történtek is egyes helyeken igazságtalanságok, azért nem szabad azt a vasfegyelmet és azt a szigorú kötelességteljesítést lazítani, ami a csendőrségi intézményt az ország első intézményei közé emeli.

Továbbá mi fájó szívvel és aggódo lélekkel látjuk azt, hogy egyes bajtársak a csendőrségi tesületbe is a bizalmi rendszert akarják bevezetni, pedig előttünk van Oroszország szomorú sorsa. Ott is, mihelyt a bizalmi egyéneket megválasztották, azonnal nem bizott senki senkiben, ment mindenki a maga önző útján és a katonát előljárójához láncoló feltétlen engedelmisség és intézkedéseiben való feltétlen bizalom felbomlott, magával ragadta az egész ország nyugalmát, személy- és vagyonbiztonságát.

Midőn azon kérelemmel fordulunk Önhez, hogy ezen levelünket juttassa illetékes kézbe, vagy ha a fentírt egyesületbe való belépést valami felsőbb parancs rendelte, azt velünk tudatni sziveskedjék. Egyben kijelentjük, hogy mi ezután is a Szolgálati Szabályzat 5. §-a szellemében óhajtjuk az egyesülést.

Maradtunk hazafias bajtársi üdvözléssel, Dobri, 1918. december 17-én. Szikszai János sk. 2. o. őrmester, Lukács László sk. alőrnmester, Hauptert István sk. próbacsendőr.

Szép ez a levél. Férfias ez a levél, mert akkor született, amikor a mult megtagadása és a tradíciók lábbaltiprása volt az erény s az ellenkező véleményt könnyen belefajthatták az emberbe.

Ezt a levelet büszke örömmel olvashatja minden csendőr.

Szikszai János 2. o. őrmesternek, Lukács László alőrnmesternek és Hauptert István próbacsendőrnöknek pedig (talán szolgáltnak még valahol) azt üzenem, hogy büszke vagyok rájuk s igaz örömmel tölt el, hogy itt, a bajtársak nyilvánossága előtt az elismerés zászlaját meghajtom előttük.

Sok-sok Szikszait, Lukácsot és Hauptert adjon a Mindenható szegény Magyarországnak.

KÖNYVISMERTETÉS

Nemzeterősítés

kulturával, neveléssel, előkelőséggel.

Ezen a címen Sipos Károly ny. vezérkari ezredes tollából egy könyv jelent meg a könyvpiacra, meglepően érdekes tartalommal. Amidőn hazánk a válságos korszakában minden téren az újjáépítés gondolata hatja át a lelkeket. Sipos ezredes a nemzeterősítés célját e nagy körülményekkel és frői készséggel megírt művével kívánja szolgálni. Alapgondolata, hogy most, amikor a világégés után megindult mozgalomban úgy az egyes ember, mint az egyes nemzetek új elhelyezkedéséről van szó, ebben fontos szerepe jut a kulturának s a régi Magyarország tekintélyét és dicsőségét is csakis a kulturánk fejlesztése révén szerezhetjük vissza.

Mikor ellenségeink kifosztották hazánkat, az a tudat vigasztalt bennünket, hogy legalább fölényes kulturánkat nem vehették el tőlünk. Az igaz, hogy egy nemzet-től a kulturát erőszakkal elvenni nem lehet, de azt mégis könnyen elveszithetné. Mert a kultura nem olyan, mint a gránitömb, hanem olyan, mint a hó. Nem dacol az idő viszontagságaival, hanem gyorsan olvad, és zsugorodik össze, ha az általános elszegényedés s a vele járó erkölcsi hanyatlás áramlata éri. A kulturát minden egyes nemzedéknek újból és újból ki kell vivnia. Az egyén is rohamosan felejt és visszafejlődik, ha művelődni, haladni nem akar, vagy megszűnik. Tragikus összeomlásunk közepette nem szabad elfelejtelnünk e tény fontosságát s világosan fel kell ismernünk, hogy művelődésünket meg kell mentenünk. És ez a kötelesség államra, társadalomra éppen úgy hárul, mint az egyes egyénre.

Sipos ezredes felismerte e szükségletet s ezirányú felfogását és munkásságát könyvében dokumentálja is. Nemes, szép, hálás, de nehéz feladatát sikerrel oldotta meg. Munkára, küzdelemre serkent s akik megértik, bizonyára követni is fogják őt. A könyvet szeretettel ajánljuk olvasóink figyelmébe.

A munka első része a kulturával (szociológiával) foglalkozik. A szociológiának (társadalomtudomány) olyan nagy fontosságot tulajdonítanak, hogy annak középiskolákban való tanítását az utóbbi években már nálunk is bevezették. Szerző a kulturát három részre, és pedig belső, külső és anyagi kulturára osztja be. Különösen érthetően emeli fel a külső kulturát és meggyőzően hozza azt a kultura magasabb kérdéseivel összhangba. Felneveltek részére, akik annak idején szociológiát az iskolában nem tanultak, igen jó ismereteket nyújt a könyv, az iskolások részére pedig elevenebbé teszi a szociológia tanítását.

A második rész a külső kultura gyakorlati részével, mint a higiéniaival, testgyakorlatokkal, lakással, öltözködéssel, modorral, szép evés technikájával és sok-sok egyéb kérdéssel foglalkozik s mitűn ilyen összefoglaló mű nem állt eddig rendelkezésünkre s egyébként is azokat a szétszórt könyvekben csak hiányosan lehetne megtalálni, kívánatos, hogy ezek a csekélységeknek látszó és mégis mélyértelmű és nagyjelentésű dolgok a kultura nagy szervezetébe való beállításban legyenek a magyar közönség számára megközelíthetők.

A harmadik rész, mely külön foglalkozik a pappal, jegyzővel, tanítóval, mint a községi élet természetes irányítóival, tárgyalja a község kiépítését s kifejti, hogyan kell a kulturát szélesebb körökkel közölni, arra nevelni, azt közkincsé tenni.

Mindezek felül az egész könyvön végighúzódik az egész emberré, jellemes, talpig emberré való nevelés hangoztatása a csecsemőkortól a soha be nem fejeződő önévelésig.

A 295 oldalra terjedő könyv alapára 10.70 K. Kiadta a Stephaneum nyomda r.-t. Budapest, 1924.

Dr. Preszly Lóránd.

A magyar haderő ezeréves jogtörténelme.

E napokban egy katonai szempontból közérdeklődésre méltán igényt tartó munka fogja elhagyni a sajtót. Szerzője: dr. Oziáky Ferenc főelőadó-ügyész alapos munkát végzett, midőn levéltári adatok és okmányok alapján feldolgozta a magyar haderő ezeréves multját. Bemutatja művében az ősmagyarországi társadalmi képet; az államházi alakulás jogi tényezőit s

rámutat arra, hogy az ősmagyar hadsereg miféle erkölcsi és jogi alapokon volt felépítve. Megösmerttet bennünket az ősmagyar hadseregben dívott fegyelmi és igazságszolgáltatási viszonyokkal.

Majd ugyanezen szempontok szem előtt tartásával bemutatja a Szent István-féle királyság korában fennállott hadseregünket.

Ezután rámutat arra, hogy az a hadsereg miért bomlott fel és hogyan, miféle jogi és erkölcsi gazdasági alapokon épült fel Róbert Károly, Nagy Lajos és Zsigmond királyaink idejében a banderialis haderő.

A továbbiak során rátér I. Mátyás hadseregének változására s bemutatja a vitézi szék és lovagi ítélőszék intézményét.

Felvonultatja előttünk a XVI-ik század várkatonaságának intézményét és bemutatja az akkori igazságszolgáltatási viszonyokat. Ezután a XVII. és XVIII-ik század „császári”, „fejedelmi” és „nemesei felkelő” seregeit mutatja be, kiemelve ezeknek jogi és erkölcsi karakterét.

A XIX. század első felének császári haderejében dívott fegyelmi és igazságszolgáltatási viszonyok ösmertetése után elénkbe tárja az 1848—49-iki honvéd hadsereg alakításának, jogi megszervezésének, valamint igazságszolgáltatásának viszonyait. Befejezésül pedig rámutat a XIX. század második felétől a mai napig (mult események nyomán a katonai fegyelmi és igazságszolgáltatási viszonyokra).

Ez a mű megérdemli, hogy elolvassa és megszerezze mindenki, aki szívesen foglalkozik hazája multjával, amely drága és megbecsülendő örökségképpen maradt ránk!

A mű. — melynek ára bajtársaknak 2 arany korona, másoknak 4 arany korona — megrendelhető a szerzőnél Budapesten, II. Margit-körút 85. II. 67. sz.

A Csendőrségi Lapok pályázata.

A Csendőrségi Lapok szerkesztősége pályázatot hirdet a legjobb nyomozásra, amelyet a csendőrség tagjai 1919 augusztus hó 1-e utáni időben teljesítettek és amelyek alapján a bíróság a gyanúsítottat elítélte.

Pályázhatik minden tényleges vagy volt csendőrtiszt helyettes, altiszt és csendőr, aki a leírt nyomozást maga vezette vagy azt közvetlenül és eszelekvőleg irányította.

A nyomozás leírásának oly részletesnek kell lennie, hogy abból a nyomozás kiindulási helyzetét, az abból levont következtetéseket, a gyanúsított ellen felmerült gyanu alapjait, a gyanúsított védekezését, a tanúk előadását, a nyomozás lényeges fordulatait, a nyomozó egyes intézkedéseinek okát, célját és eredményét, a bizonyítékok beszerzésének módját és azok értékesítését, szöveget az elbírálás szempontjából fontossággal bíró összes körülményeket meg lehessen állapítani. Helységek és személyek neveit teljesen ki kell írni.

Legjobb nyomozásnak az a nyomozás fog tekintetűni, amelyben a nyomozó — a szabályok pontos betartása mellett — a bizonyítékok beszerzésénél a legnagyobb szakértelmet és leleményességet tanúsította, tekintet nélkül arra, hogy a gyanúsított a büncselekmény elkövetését beismerte-e vagy sem.

Az, hogy a büncselekmény mikor követetett el, mellékes, a nyomozásnak azonban feltétlenül az 1919 augusztus hó 1-e utáni időben kellett lefolynia.

A pályamunkákat felhasábosan, jól olvasható írással — lehetőleg írógéppel — kell leírni. A pályázathoz csatolandó:

1. két olyan bajtárs írásbeli nyilatkozata, akik a nyomozásban maguk is résztvettek, vagy annak lefolyását tökéletesen ismerik. (Lehetőleg a járőrtársak, vagy ha csak egy járőrtárs volt, lehetőleg az őrsparancsnok vagy helyettese.) A nyilatkozatokat aláíróknak igazolnók kell, hogy a nyomozás szövege szerint úgy folyt le, ahogy az a pályázatban leírva van;

2. a vonatkozó bünygi feljelentés (tényvázlat) főtálmazványa és

3. az ügyben hozott jogerős bírói ítélet teljes másolata (indokolásával együtt).

Ha a nyomozó a nyomozásért jutalomban vagy okirati, illetve nyilvános megdicséresben részesült, úgy azt a pályázatban meg kell említeni.

A Csendőrségi Lapokban már megjelent vagy ezután közlendő nyomozásokkal a pályázatban szintén részt lehet venni. Ebben az esetben azokat újra leírni nem kell, csak a mellékleteket kell pótlólag beküldeni.

Pályadíjak:

I. díj 100 aranykorona;

II. díj 50 aranykorona;

III. díj 30 aranykorona;

IV. díj 20 aranykorona.

Pályázati határidő 1925 március 1. A pályamunkák a Csendőrségi Lapok szerkesztőségének küldendők be.

A pályázatok fölött egy, a Csendőrségi Lapok szerkesztősége által felkérendő bizottság fog dönteni, a döntés eredményét, valamint a nyertes pályázatokat a Csendőri Lapokban közölni fogjuk.

A díjat nyert pályamunkák a Csendőrségi Lapok tulajdonába mennek át. A szerkesztőség feuttartja magának a jogot, hogy esetleg a díjat nem nyert pályamunkákat is — a szokásos írói tiszteletdíj mellett — a Csendőrségi Lapokban közölhesse.

HIREK

Fery altábornagy, Borhy és Menklna alezredek emléktáblájának leleplezése. A Fery Oszkár-utcai állami tanítóképző intézet növendékei fölhívó márvány emléktáblát állítottak fel az intézet pinocéjének azon helyén, ahol a kommunizmus alatt a terroristák néhai Fery Oszkár altábornagy, volt csendőrségi felügyelő, Borhy Sándor és Menklna János csendőr alezredekkel együtt kegyetlen módon meggyilkolták. Az emléktáblát október hó 29-én leplezték le megható ünnep keretében. A feldisített pinocéjefolyosó zsufolásig megtelt közönséggel. Ott volt Fery altábornagy özvegye, két fia, nagyszámu rokonsága, ismerősei és tisztelői, valamint az intézet tanári kara és növendékei. A Budapesten állomásozó csendőr tisztikar Száhlender Béla tábornok, csendőrségi felügyelő vezetésével jelent meg. A mártírhalt halt csendőrtisztek érdemeit az intézet igazgatója, Quint József méltatta kegyeletes szavakkal, majd megtörtént az emléktábla leleplezése. Özvegy Fery Oszkárné hatalmas virágcsokrot helyezett az emléktábla elé. A kegyeletes ünnepség a Himnusz elneklésével ért véget.

Fegyverhasználat. Október 19-én Polgár községben a község utcáján Ujhelyi József 21 éves polgári lakos egy helyi szolgálatban álló, Stelezer István és Zsonda Péter polgári őrsbeli csendőrökből állott járőrnek, mely őt elővezetni akarta, ellenszegült. Zsonda Péter csendőr az ellenszegülővel szemben szuronyfegyvert használt, amely fegyverhasználat Ujhelyi azonnali halálát okozta. Az eset hadbírói kivizsgálására az intézkedések megtörtettek.

Megtámadott csendőr. Október 26-án Balog László kerepesi őrsbeli csendőr Mogyoród községben volt szabadságon. Aznap 23 és 24 óra között Mogyoród község utcáján szövéltáshiba keveredett Sleisz Dávid mogyoródi lakossal, aki őt megtámadta. Balog csendőr támadója ellen kardot használt és azt nyakán olyan súlyosan megsebesítette, hogy nevezett sérülésébe még aznap belehalt. Mintán az összetűzés részletei még nem ismeretesek, a budapesti csendőr kerületi parancsnokság a szükséges intézkedéseket megtette, hogy az eset részletes hadbírói vizsgálat tárgyává tétessék.

Kérelmek. A révéányvári őrsre (Zemplénmegye) beosztott Szabó Imre csendőr kéri azt a Heves vármegyei bajtársát, ki kölesönös áthelyezését kérelmezni Hajlandó lenne, hogy címét vele közölje; — Domonkos Ferenc tiszthelyettes Szekes (Tolnamegye) kéri azt a szombathelyi kerületbeli őrsparancsnok bajtársát, aki kölesönös áthelyezését kérelmezni hajlandó lenne, hogy címét vele közölje; — Hubert Miklós csendőrtiszthelyettes Temesvárról megérkezett testvére keresi és kéri, hogy címét Muth János alsóabasi állomás előjáróval közölje; — Zalesák János bábolnai őrsbeli csendőr kéri azon budapesti vagy szegedi kerületbeli bajtársát, aki kölesönös áthelyezését kérelmezni hajlandó lenne, hogy címét vele közölje; — ugyanezt kéri Szöllösi Mihály hercegszántói őrsbeli (Bács-Bodrog várm.) csendőr is, aki egy Csánád vármegyei bajtársával volna hajlandó eserni.

Dicséret. Hegedűs Gyula ezredes volt szombathelyi kerületi parancsnok úr a kerület éléről való távozása alkalmából Martin Imre százados kerületi segéd tisztnek, Mátéffy István és Benedek Mihály főhadnagy fogalmazó tisztnek, továbbá Polgár József 1. oszt. Sostarez János 2. oszt. gazd. tiszthelyetteseknek, Zsigmond István 3. oszt. tiszthelyettesnek, végül Magyar Margit gépipróbnok mindenkor tanusított kiváló ügybuzalmukért, elismerésre méltó kötelességtudásukért valamint kiválóan eredményes szolgálataikért köszönetét és a szolgálat nevében teljes elismerését nyilvánította.

Elöléptek. **Főtörzsőrmesterré:** Kiss András, Écsi Vendel budapesti, Ferenc Sándor szombathelyi, Somogyi Károly, Kutzberger István pécsi, Kristály András szegedi és Barabás Miklós miskolci kerületbeli törzsőrmesterek; **örmszerezté:** Héjja Benedek, Deák András, Soós István, Benkő János budapesti, Kálmán Ferenc székeshérvári, Dózsa Gergely, vitéz Kovács Dénes, Ambrus András szombathelyi, vitéz Gelencsér József, Kövesi Sándor, Nagy Vincez, Tóth János III., Kiss József V., Nyéki Ernő, Fenekes István, Bozso István pécsi, Pázsit Lajos, Szabó Pál II., Kmetykó János, Dudás Imre szegedi, Cséri Lajos, Kovács József és Ducza István miskolci kerületbeli esendőrök.

Házasságra léptek: Orbán László, a belügyminisztérium VI. c. osztályába beosztott százados Rohringer Mária úrhölgyvel Budapesten; Toptán Márton szombathelyi kerületbeli 3. oszt. tiszthelyettes Horváth Zsófiával Dömötörin; Polákovics Adam pécsi kerületbeli 2. oszt. tiszthelyettes Boda Erzsébettel Szekszárdon.

Elhaltak. Velő Antal miskolci kerületbeli esendőr Zagyvarónán, Boda János pécsi kerületbeli esendőr Somogyvárdon.

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Vitakozók. 1. Nem lépett elő. 2. A m. kir. Belügyminiszter úr 193079/IV. c. 1914. számú rendelete szerint azok a esendőregények, akik a felülvizsgálat alkalmával esendőrségi szolgálatra egyszersmindenkorra alkalmatlannak találtak, engedély nélkül megnősülhetnek, míg azoknak, akik esendőrségi szolgálatra jelenleg nem alkalmas "aknak" minősítettek és hat hónap vagy egy év múlva újra felülvizsgáló bizottság elé állítandók, a nősüléshoz épen úgy engedélyre van szükségük, mint a tényleges állományú egyéneknek. 3. Ha optálási kérvényét benyújtotta, akkor magyar állampolgár. Az, hogy optálási kérvényére választ nem kapott, ne aggassa, ha az állampolgársági bizonyítványra valamilyen okból szükség van, hiszen, ne sűrűsége.

V. L. tths. 1. Szobafogsággal fenytett nős egyének fenytéseket rendszerint magánlakásukon töltik le, a fenytést kiszabó parancsnoknak azonban jogában áll elrendelni, hogy a megfenytelt egyén fenytését a laktanyában töltsé le. 2. A nyugdíjtörvényt (1912. évi LXXV. t.c.) megkaphatja Grill Károly könyvkereskedőnél, Budapest, V., Dorottya-utca 2.)

N. esendőr. Sopron. 1. Optálni már nem lehet. Ha annak idején az optálást elmulasztotta, akkor már csakis a visszavonulását kérelmezheti a m. kir. Belügyminiszter úrtól. 2. Olvassa el Vitakozóknak adott 3. üzenetünket.

T. I. főtörzsőrmester, Mezőkövesd. Azt, hogy Önnek mennyi nyugdíj lenne illetékes, azakis okmányai alapján tudnók megmondani, de arra igazán nem vállalkozhatunk, hogy mindenkinek külön-külön kiszámítsuk a nyugdíját. Olvassa el a számunk 9. számában F. J. tiszthelyettesnek adott üzenetünket, abban mindent megtalál, amit tudni akar.

Sz. G. I. „Csendőr” rendfokozatát egyének rendszerint közölt a fakturádon túl két órával maradhatnak ki, mint a szakaszvezetők. 2. Az őrsparancsnok belátására van bízva.

I. J. II. esendőr. A rendszer napibetétét fizeti.

N. F. esendőr. A katonai szolgálati idő (legfeljebb azonban három év) a szolgálati kötelezettségbe minden esetben beszámít. Ha tehát Önnek három évi katonai szolgálati ideje van, akkor a esendőrségűnél csak három évre kell magát köteleznie.

Csatár. 1. Jelentsé be a Belügyminiszter úrnak (VI. c. osztály) hogy az arany vitézségi érmet hol, mikor és miért kapta, jelentsé be volt előjáróink neveit és lakását. A belügyminisztérium a szükséges megállapításokat hivatalból fogja eszközölni. Ezért nem kell Önnek Bécsbe utaznia. 2. Azonos.

P. J. őrm. 1. Az őrsparancsnokképző tanfolyam elvégzése előtt gazdasági tanfolyamra nem vezényelhető. 2. Forduljon az esztergomi m. kir. erdőőri szakiskola igazgatóságához.

K. J. főtörzsőrmester Pécs. Még ebben az évben.

P. esendőr Péterváására. 1. Nem számít be, mert a megskizítés több, mint 30 nap. 2. Három év után leszerelhet.

B. F. főtörzsőrmester Válla. A fekete sapka kihordása meg van engedve, újat azonban nem szabad beszerezni. Altisztek és esendőrök mindig Boeckay-sapkát viselnek.

M. D. P. 1888. 1. Pontos adatok nélkül nem tudjuk megmondani. 2. Felülvizsgálat nélkül nyugdíjba mennie nem lehet. 3. Akik optálási kérvényüket az előirt időn belül beadták, magyar állampolgároknak tekintendők. 4. Megmarad. 5. Birtokközvetítő Budapest, Teréz-körút 3. szám. 6. Budapesten lakik, jelenleg szabadságon van. 7. Valószínűleg igaz.

P. J. esendőr Magyarboly. 1. Miután a megszakítás három és fél hónapig tartott, előző szolgálati ideje nyugdíjába nem számít bele. Hiába is kéri, mert bizonyosan elutasítják. 2. Nem lehet.

Vitéz V. J. tths. Előző szolgálati idejének a nyugdíjba való beszámítását a Belügyminiszter úrtól kérelmeznie kell. A kérvényben indokolnia kell, hogy a megszállott terülről miért nem tudott hamarabb kijönni.

Gy. Gy. „Szentkirályi”-ra nem magyarosíthatja meg a nevét, mert ez történelmi név. Keressen valami más, jobhangzús magyar nevet, pl. Kovács, Kerekes, Tamás, Zsigmond, Nagy, Keresztes, Farkas, Becze, Juhász, Fekete, Sipos stb.

Vénusz. 1. Azt mi nem tudjuk megállapítani. 2. Háborus éveknak az 1914—1919. évek számítanak.

K. P. próbacsendőr. A Szolg. Szab. I. r. 598. pontja szerint őrségek tiszteletadás végett csak oly csapatok előtt lépnek fegyverbe, amelyeket tiszték kivont karddal vezetnek. Miután azonban a tiszték a legtöbb esetben kard helyett szaronyval vonulnak ki, a m. kir. honvédelmi Miniszter úr elrendelte, hogy az őrségek valamennyi, tiszt által vezetett, csapat előtt fegyverbe lépjenek. Tehát egyiküknek sines igaza.

Főtörzsőrmester. 1. Igen. 2. 3. Igen. 4. Azt hisszük, hogy meglesz.

I. I. Szombathely. A kerületi parancsnokság hivatott dönteni, tegyenek oda felterjesztést.

1886. Külföldre szabadságot a m. kir. Belügyminiszter úr (VI/c. osztály) engedélyez. Csak polgári ruhában utazhatik. Erdély külföldnek számít, már t. i. hivatalosan.

Öreg esendőr. Nagyon helyesen eselekedett az őrsparancsnok, az illető fiatal esendőr pedig ne duzzogjon, hanem legyen hálás. Önöknek meg a dologhoz semmi közük sincsen.

Kolozsvár. Cégekét elvből nem ajánlunk. Nézze meg a fávbeszélő szakszervezetben, abban talál elegendő.

K. K. őrmester. Soron kívül csakis a kiskorú gyermekkel bíró özegek kaphatnak nősülési engedélyt, más senki.

M. J. esendőr Keszthely. (Akke közismert dolgokat tartalmaz és a fogalmazása is gyenge. Nem közölhetjük, de azt hisszük, hogy Ön még elfogadható dolgokat is tudni fog nekünk írni. Ha közleményt küld be, akkor kérjük, hogy azt a lapnak csak egyik oldalára és felhasználásos írja.)

Havasi. Ha az előléptésre való képtelenség kimondása mellett fokozták le, akkor nem veheti vissza, ellenkező esetben kegyelemből visszavehető és rendfokozatát is visszanyerheti, ha arra érdemesnek találják.

L. S. esendőr. Az őrmesterré való előléptetés feltételként megállapított hat évi esendőrségi szolgálat nem jelenti azt, hogy ezen idő letelte után mindenkinek kivétel nélkül igénye van az előléptetésre. Az, akinek fenytése van, mellőzhető; ennek elbírálására a kerületi parancsnokság illetékes. Egy bizonyos idő rendszerint hat hónap — múlva előléptetésre újra javaslatba hozható, ha ez alatt az idő alatt az előléptetésre való érdemességét behozonyítja. Ok nélkül senkit sem fenytetnek meg.

A szerkesztésért és kiadásért felelős:

PINCZÉS ZOLTÁN százados.

Pallas részvénytársaság nyomdája Budapest, V., Honvéd-u. 10.

(Telefon: 5—67, 5—68.)

Felelős vezető: Tiringor Károly műszaki igazgató.